

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра географії України

Затверджено

На засіданні кафедри географії України
географічного факультету
Львівського національного університету імені Івана
Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри д.г.н., проф. Лозинський
Р.М.

Силабус
з навчальної дисципліни «Геополітичні проблеми України»,
що викладається в межах
ОПП Середня освіта (Географія)
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів предметної спеціальності 014.07 Середня освіта
(Географія)

Назва курсу	Геополітичні проблеми України
Адреса викладання курсу	вул. Дорошенка 41, 79005, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	географічний факультет, кафедра географії України
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Середня освіта Спеціальність 014.07 Середня освіта (географія)
Викладачі курсу	Дністрянський М. С., д.г.н., професор
Контактна інформація викладачів	m_dnister@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	Четвер: 16:00 – 18. 00 (вул. Дорошенка,41, каб. 106) Також проводяться онлайн консультації через Skype або подібні ресурси. Для погодження часу консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/academics/master/education-geography-master/sylabusy-za-opp-2023-r-mahistry-014-serednia-osvita
Інформація про курс	Курс за вибором, який забезпечує спеціальні знання та вміння з географії України.
Коротка анотація курсу	Розглядаються основи наукового українознавчого геополітичного аналізу, особливості українського історичного геополітичного мислення, відображення української проблематики в зарубіжних геополітичних доктринах. Розкривається місце України в сучасних геополітичних процесах, досліджуються зовнішньо- та внутрішньо геополітичні проблеми держави. Геополітична інформація в середній школі.
Мета та завдання курсу	Метою курсу є всебічне ознайомлення студентів з основами українознавчого геополітичного аналізу, формування базових знань щодо тенденцій й проблем внутрішньо-геополітичного розвитку України та її геополітичного становища, ознайомлення зі змістом геополітичної інформації в програмах середньої школи. Завданням навчального курсу «Геополітичні проблеми України» є: - формування в студентів-географів геополітичного мислення, розуміння тенденцій і взаємозалежностей в територіально-політичному розвитку України і світу; - вміння виявляти й аналізувати внутрішньо- й зовнішньо-геополітичні проблеми України, обґрунтовувати варіанти їхнього вирішення; - розкривати сутність сучасних геополітичних проблем України учням середньої школи.
Література для вивчення дисципліни	Базова: 1. Географія. 11 клас. Підручник // Т. Гільберг, І. Савчук, В. Совенко. К.: Оріон, 2019. – 196 с. 2. Дністрянський М. С. Геополітика: Навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 436 с. 3. Дністрянський М. С. Загострення геополітичних взаємин у

період постмодерну та становище України. Монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 156 с.

4. M Dnistrianskyi, G Kopachinska, N Dnistrianska. Modern conflicts regarding the political status of territories: typological differences, features of spread and prospects for resolution. // Bulletin of Geography. Socio-economic Series, 113-123.

5. Дністрянський М. С. Суспільно-географічна аналітика та геополітична публіцистика. (вибрані авторські дописи у мережі Facebook). Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2022. 169 с.

6. Дністрянський М. С. Сучасні імперативи геополітики України: від активного протистояння зовнішнім та внутрішнім загрозам до виконання важливих міжнародних місій // Сучасні напрями розвитку географії України. Монографія. Львів, 2022. С. 195-212.

7. Політична географія і геополітика: Навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін. К.: Либідь, 2007. 255 с.

8. Стафійчук В. І. Політична географія світу. Херсон: ОЛДІ – ПЛЮС, 2016. 306 с.

Додаткова:

1. Барановський М. О. Економічна та соціальна географія України: реальний сектор економіки. Ніжин: Видавець Лисенко М. М., 2018. 376 с.

2. Гвоздь В. І. Україна і світ: геополітичні підсумки 2019 року // БІНТЕЛ. Журнал геополітичної аналітики, 2019. № 4. С. 4 – 37.

3. Дністрянський М. Російська агресія проти України як чинник структурно-геополітичних зрушень в сучасному світі // БІНТЕЛ. Журнал геополітичної аналітики. 2022. №1-2. С 14. – 18.

4. Дністрянський М. Етногеографічна безпідставність та деструктивна геополітична спрямованість антиукраїнського проекту політичного русинства // Наук. записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. 2022. № 1. С. 95-102.

5. Дністрянський М. С. Демографічна криза в Україні як проблема національної безпеки: які причини і можливості виходу // БІНТЕЛ. Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень. №3. С. 16-21.

6. Dnistrianskyi M., Molnár J., Chaika I. Natural reduction of Ukraine's population: Regional dimensions of the national threat // Hungarian Geographical Bulletin. 2021. № 4. P. 293–310

7. Муазі Д. Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ. К.: Брайт Стар Паблішинг, 2018. 184 с.

8. Склярська О. І. Політико-географічні процеси в Закарпатській і Чернівецькій областях. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 228 с.

9. Хаас Р. Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу. К.: Основи, 2019. 376 с.

10. Fukuyama F. Political Order and Political Decay: From the Industrial Revolution to the Globalization of Democracy. London,

	2015. 608 р.
Тривалість курсу	1 семестр
Обсяг курсу	Очне і заочне навчання. Очне навчання: усього 90 год, аудиторних занять 24 (з них 12 лекцій, 12 семінарських занять та 66 год. самостійної роботи). Заочне навчання: усього 90 год. Аудиторних занять 12 (з них 6 год. лекцій, 6 год. семінарських/практичних занять) та 78 год. самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>В результаті вивчення цього курсу студенти повинні знати:</p> <p>поняттєво-термінологічний апарат геополітики, принципи і критерії українознавчого геополітичного аналізу, основні досягнення української геополітичної думки, особливості геополітичного становища України в контексті сучасних глобальних і регіональних процесів, основні зовнішньо- і внутрішньо геополітичні проблеми держави; зміст геополітичної інформації в шкільних програмах та підручниках та методичні основи вивчення в школі геополітичної й політико-географічної тематики;</p> <p>вміти:</p> <p>формувати в учнів ключові компетентності в галузі політичної географії та геополітики, аналізувати проблеми й тенденції територіально-політичного розвитку України; опрацьовувати геополітичні джерела, аналізувати геополітичні праці на українську тематику, проводити самостійні геополітичні дослідження, обґрунтовувати варіанти вирішення регіональних геополітичних проблем.</p>
Ключові слова	Геополітика, геополітичне положення. політична географія, зовнішня і внутрішня геополітика держави.
Формат курсу	Очний, заочний
Форми роботи	Проведення лекцій, семінарських занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Подано в таблицях нижче
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з нормативних географічних дисциплін, достатніх для сприйняття теоретико-методологічних основ геополітики
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Дискусія, індивідуальні заняття, самостійна робота, проблемні бесіди, творче індивідуальне завдання тощо
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, загальнодоступне програмне забезпечення, доступ до Інтернету, проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: поточна успішність 50 балів, індивідуальне завдання, залік – 50 балів.</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Академічна доброчесність: Роботи студентів є їх оригінальними дослідженнями та міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>

	<p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідають усі заняття курсу.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
Питання до заліку	<p>Поняття геополітики як наукової аналітики й практичної політичної діяльності. Науково-методологічні основи українознавчого геополітичного аналізу. Зміст геополітичної інформації в шкільних посібниках. Українська проблематика в зарубіжних геополітичних доктринах ХІХ – першої половини ХХ ст. Історичний огляд розвитку геополітичного мислення в Україні. Сучасні геополітичні процеси в світі й Україна. Зовнішньо-геополітичне становище України. Українська проблематика в сучасних геополітичних доктринах. Проблеми протидії зовнішній воєнно-політичній та культурно-інформаційній агресії з боку Росії. Невирішені зовнішньо-геоекономічні проблеми України. Перспективи Балто-Чорноморської співпраці. Проблеми відновлення суверенітету й реінтеграції окупованих територій. Перспективи вдосконалення адміністративно-територіального устрою в контексті зміцнення цілісності держави. Геоекономічні проблеми України. Геокультурна ідентифікація України і геополітика. Стратегічні напрями регіонально-політичної консолідації України,</p>
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

Таблиця 1.

Схема курсу (очне навчання)

№.за- няття -	Тема, план, короткі тези	Форма діяльн ості	Література	Завда н-ня, год	Тер- мін вико нанн я
1	<p>Тема 1. Геополітика як наукова дисципліна і практична політична діяльність. Концептуальні принципи наукового геополітичного аналізу.</p> <p>Поняття геополітики. Різні значення геополітики. Геополітика і політична географія. Геополітична інформація в шкільній географії.</p>	<p>Лекція</p> <p>Самос- тійна робота</p>	<p>. 1. Географія. 11 клас. Підручник // Т. Гільберг, І. Савчук, В. Совенко. К.: Оріон, 2019. – 196 с.</p> <p>2. Дністрянський М. С. Геополітика: Навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 436 с.</p> <p>3. Дністрянський М. С. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України. Монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 156 с.</p>	<p>2 год.</p> <p>5 год</p>	<p>1 тижд.</p>
2	<p>Методологічні основи українознавчого геополітичного аналізу.</p>	<p>Семіна рське заняття</p>	<p>1. Дністрянський М. С. Геополітика: Навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 436 с.</p>	<p>2 год.</p>	<p>1 тижд.</p>

			2. Політична географія і геополітика: Навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Браїчевський та ін. К.: Либідь, 2007. 255 с.	2 год.	
3	Тема 2. Основні геополітичні ідеї українських науковців, письменників та політиків. Українська проблематика в зарубіжних геополітичних доктринах. Геополітичні ідеї М. Грушевського та С. Рудницького в часи Української революції 1917 – 1920 років. Українське геополітичне мислення міжвоєнного періоду. Ю. Липа. Геополітичні погляди ідеологів українського національно-визвольного руху середини ХХ ст. Значення української геополітичної думки для світового співтовариства. Питання української самобутності й державності в працях зарубіжних геополітиків	Лекція Самостійна робота	1. Дністрянський М. С. Геополітика: Навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 436 с. 2. Дністрянський М. С. Суспільно-географічна аналітика та геополітична публіцистика. (вибрані авторські дописи у мережі Facebook). Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2022. 169 с. 3. Стафійчук В. І. Політична географія світу. Херсон: ОЛДІ – ПЛЮС, 2016. 306 с. 4. Муазі Д. Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ. К.: Брайт Стар Паблішинг, 2018. 184 с. 5. Хаас Р. Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу. К.: Основи, 2019. 376 с. 6. Fukuyama F. Political Order and Political Decay: From the Industrial Revolution to the Globalization of Democracy. London, 2015. 608 p	2 год. 10 год.	1 тижд.
4	Геополітичні погляди українських науковців, громадсько-політичних діячів та письменників другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст.	Семінарське заняття	1. Дністрянський М. С. Геополітика: Навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 436 с. 2. Політична географія і геополітика: Навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Браїчевський та ін. К.: Либідь, 2007. 255 с.	2 год.	1 тижд.
5	Тема 3. Сучасні глобальні і міжнародно-регіональні геополітичні процеси. Зовнішньополітичне становище України. Суперечності сучасних геополітичних відносин і становище України. Територіально-політичні конфлікти. Криза системи міжнародних відносин. Нерівномірність економічного розвитку держав в контексті геополітичних і гео економічних процесів і перспективи України.	Лекція Самостійна робота	1. Гвоздь В. І. Україна і світ: геополітичні підсумки 2019 року // БІНТЕЛ. Журнал геополітичної аналітики, 2019. № 4. С. 4 – 37. 2. M Dnistrianskyi, G Kopachinska, N Dnistrianska. Modern conflicts regarding the political status of territories: typological differences, features of spread and prospects for resolution. // Bulletin of Geography. Socio-economic Series, 113-123. 3. Fukuyama F. Political Order and Political Decay: From the Industrial Revolution to the Globalization of Democracy. London, 2015. 608 p	2 год. 14 год.	1 тижд.
6	Україна в контексті сучасних геополітичних процесів	Семінарське заняття	1. Гвоздь В. І. Україна і світ: геополітичні підсумки 2019 року // БІНТЕЛ. Журнал геополітичної аналітики, 2019. № 4. С. 4 – 37. 2. M Dnistrianskyi, G Kopachinska, N Dnistrianska. Modern conflicts regarding the political status of territories: typological differences, features of spread and prospects for resolution. // Bulletin of Geography. Socio-economic Series, 113-123.	2 год.	1 тижд.
7	Тема 4. Територіально-політичний розвиток суверенної України. Російська агресія як основний виклик українській державності.	Лекція	1. Дністрянський М. Російська агресія проти України як чинник структурно-геополітичних зрушень в сучасному світі // БІНТЕЛ. Журнал геополітичної аналітики. 2022. №1-2. С 14. –18.	2 год.	1 тижд.

	Проголошення незалежності України і суперечності формування загальнонаціональної ідентичності. Поява регіональних проблем політичного розвитку і сепаратистських рухів. Особливості державної політики України в галузі національної безпеки. Окупація Росією Криму і гібридна війна на Донеччині з 2014 року. Масштабний збройний напад Росії на Україну 24 лютого 2022 року: цілі ворога, міжнародна реакція і геополітичні наслідки.	Самостійна робота	2. Дністрянський М. С. Суспільно-географічна аналітика та геополітична публіцистика. (вибрані авторські дописи у мережі Facebook). Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2022. 169 с.	14 год.	
8	Тенденції територіально-політичного розвитку суверенної України в процесі протидії російській імперській політиці.	Семинарське заняття	1. Дністрянський М. Російська агресія проти України як чинник структурно-геополітичних зрушень в сучасному світі // БІНТЕЛ. Журнал геополітичної аналітики. 2022. №1-2. С 14. –18. 2. Дністрянський М. С. Суспільно-географічна аналітика та геополітична публіцистика. (вибрані авторські дописи у мережі Facebook). Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2022. 169 с.	2 год.	1 тижд.
9	Тема 5. Демографічні й геоеконімічні проблеми України Геокультурна ідентифікація України і геополітика. Визначальна роль українського етнонаціонального чинника в історичних процесах на території України.. Етногеографічна конфігурація сучасної України. Недостатній рівень консолідованості української етнічної нації як одна з головних геополітичних проблем України. Політичне русинство як геополітичний сепаратистський проект, спроба порушити єдність українського народу. Приклади негативного політичного впливу релігійно-конфесійної роз'єднаності українського суспільства	Лекція Самостійна робота	1. Барановський М. О. Економічна та соціальна географія України: реальний сектор економіки. Ніжин: Видавець Лисенко М. М., 2018. 376 с. 2. Дністрянський М. С. Демографічна криза в Україні як проблема національної безпеки: які причини і можливості виходу // БІНТЕЛ. Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень. №3. С. 16-21. 3. Дністрянський М. Етногеографічна безпідставність та деструктивна геополітична спрямованість антиукраїнського проекту політичного русинства // Наук. записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. 2022. № 1. С. 95-102. 3. Склярська О. І. Політико-географічні процеси в Закарпатській і Чернівецькій областях. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 228 с.	2 год. 14 год..	1 тижд.
10	Етнополітичні й релігійно-політичні проблеми України	Семинарське заняття	1. Дністрянський М. Етногеографічна безпідставність та деструктивна геополітична спрямованість антиукраїнського проекту політичного русинства // Наук. записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. 2022. № 1. С. 95-102. 2. Склярська О. І. Політико-географічні процеси в Закарпатській і Чернівецькій областях. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 228 с	2 год.	1 тижд.
11	Тема 6. Проблеми формування концептуальних засад геостратегічного державного мислення і оптимізації державної геополітики України.	Лекція	1. Дністрянський М. С. Суспільно-географічна аналітика та геополітична публіцистика. (вибрані авторські дописи у мережі Facebook). Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2022. 169 с.	2 год.	1 тижд.

	Ідентифікація основних загроз державним інтересам України. Зміцнення ефективності державної влади та оптимізація її територіальної організації як передумова активізації державної геополітики. Геополітика національної пам'яті. Перспективи зміцнення геополітичних позицій України в регіоні Центрально-Східної Європи. Геополітична місія України.	Самостійна робота	2. Дністрянський М. Російська агресія проти України як чинник структурно-геополітичних зрушень в сучасному світі // БІНТЕЛ. Журнал геополітичної аналітики. 2022. №1-2. С 14. –18.	14 год.	
12	Активізація внутрішньої та зовнішньої геополітики України як необхідна передумова зміцнення державності та поступального розвитку українського суспільства.	Семінарське заняття	1. Дністрянський М. С. Сучасні імперативи геополітики України: від активного протистояння зовнішнім та внутрішнім загрозам до виконання важливих міжнародних місій // Сучасні напрямки розвитку географії України. Монографія. Львів, 2022. С. 195-212.	2 год.	1 тижд.

Таблиця 2

Схема курсу (заочне навчання)

№	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література	Завдання, год	Термін виконання
1	Тема 1. Геополітика як наукова дисципліна і практична політична діяльність. Основні ідеї українських науковців, письменників та політиків. Поняття геополітики. Науково-аналітична, філософська та практична складові геополітики. Геополітика як наукова аналітика. Практична геополітика. Методологічні основи об'єктивного аналізу геополітичного становища та практичної геополітики України. Геополітична інформація в шкільній географії.	Лекція Самостійна робота	1. Географія. 11 клас. Підручник // Т. Гільберг, І. Савчук, В. Совенко. К.: Оріон, 2019. – 196 с. 2. Дністрянський М. С. Геополітика: Навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 436 с. 3. Дністрянський М. С. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України. Монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 156 с.	2 год. 26 год.	1 тиждень
	Методологічні основи українознавчого геополітичного аналізу	Семінарське заняття	1. Дністрянський М. С. Геополітика: Навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 436 с. 2. Політична географія і геополітика: Навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін. К.: Либідь, 2007. 255 с		1 тиждень
	Тема 2. Сучасні глобальні і міжнародно-регіональні геополітичні процеси. Зовнішньополітичне становище України. Російська агресія як основний виклик українській державності. Демографічні та гео економічні проблеми України в контексті національної безпеки.	Лекція Самостійна робота	1. Гвоздь В. І. Україна і світ: геополітичні підсумки 2019 року // БІНТЕЛ. Журнал геополітичної аналітики, 2019. № 4. С. 4 – 37. 2. Дністрянський М. Російська агресія проти України як чинник структурно-геополітичних зрушень в сучасному світі // БІНТЕЛ. Журнал геополітичної аналітики. 2022. №1-2. С 14. –18	2 год. 26 год.	1 тиждень

<p>Суперечності сучасних геополітичних відносин і становище України. Територіально-політичні конфлікти. Криза системи міжнародних відносин. Нерівномірність економічного розвитку держав в контексті геополітичних і гео економічних процесів і перспективи України.</p>		<p>3. M Dnistrianskyi, G Kopachinska, N Dnistrianska. Modern conflicts regarding the political status of territories: typological differences, features of spread and prospects for resolution. // Bulletin of Geography. Socio-economic Series, 113-123. 4. Fukuyama F. Political Order and Political Decay: From the Industrial Revolution to the Globalization of Democracy. London, 2015. 608 p</p>		
<p>Негативні тенденції демографічного та соціально-економічного розвитку України як чинники послаблення її сукупного геополітичного потенціалу.</p>	<p>Семинарське заняття</p>	<p>1. Барановський М. О. Економічна та соціальна географія України: реальний сектор економіки. Ніжин: Видавець Лисенко М. М., 2018. 376 с.</p>	<p>2 год.</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Тема 3. Геокультурна ідентифікація України і геополітика. Проблеми оптимізації державної геополітики України.</p>	<p>Лекція Самостійна робота</p>	<p>1. Дністрянський М. Етногеографічна безпідставність та деструктивна геополітична спрямованість антиукраїнського проекту політичного русинства // Наук. записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. 2022. № 1. С. 95-102. 2. Скларська О. І. Політико-географічні процеси в Закарпатській і Чернівецькій областях. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 228 с</p>	<p>2 год. 26 год.</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Етнополітичні й релігійно-політичні проблеми України</p>	<p>Семинарське заняття</p>	<p>1. Дністрянський М. Етногеографічна безпідставність та деструктивна геополітична спрямованість антиукраїнського проекту політичного русинства // Наук. записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. 2022. № 1. С. 95-102. 2. Скларська О. І. Політико-географічні процеси в Закарпатській і Чернівецькій областях. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 228 с</p>	<p>2 год.</p>	<p>1 тиждень</p>

